

Keskustan elävöittämissumppanuus

Kaupunkikehityslautakunta 10.09.2024 § 126

Valmistelu ja lisätiedot

kaupunkikehitysohjohtaja Dan Mollgren, hallintopäällikkö Sirpa Salminen, talousasiantuntija Riku Muurinen, vapaa-aikajohtaja Minna Särelä, matkailun kehittämispäällikkö Sari Myllynen, elinkeinojohtaja Elina Duréault, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Porvoon kaupungissa on otettu käyttöön avustuksien lisäksi tai sijasta kumppanuuksia. Kumppanuudet ovat tähän saakka keskittyneet matkailu- ja tapahtumapalveluiden sekä elinkeinopalveluiden yhteistyökumppanuuksiin.

Merkittävä ero avustamisen ja kumppanuuden välillä on se, että avustaminen on aina vastikkeetonta. Avustamisen vastikkeettomuus on toiminnan kehittämisen ja ohjaamisen kannalta ongelmallista. Kaupungilla olisi intressi päästä kehittämään ja suunnittelemaan yhdessä toimintaa etenkin niiden toimijoiden osalta, joita avustetaan merkittävällä rahallisella panostuksella.

Kumppanuus tai yhteistyösopimus mahdollistaa molempia osapuolia palvelevan yhteistyön solmimisen. Yhteistyö voi sisältää saavutettavaa hyötyä, resurssien käytöstä sopimista ja yhteistyövelvoitteita molemmille osapuolille. Tavoitteena kumppanuuksissa on win-win-tilanne, joka palvelee kummankin osapuolen intressejä. Kaupungin kumppanuussopimus voi sisältää myös taloudellista kompensatiota silloin, kun sopimuksella tuotettava palvelu täydentää kaupungin palveluita, kaupungilla on intressi palvelun toteutumiseen ja palvelulle ei ole kilpailtua markkinaa.

Kumppanuuden solmiminen vain tietyn valitun toimijan kanssa sisältäen taloudellista kompensatiota on juridisesti mahdollista silloin, kun kumppanin tuottamalle palvelulle ei ole olemassa kilpailtua markkinaa. Julkisena toimijana kaupungin tulee kilpailuttaa hankintansa hankintalain ja hallintosääntönsä mukaisesti, mutta kilpailutus ei ole mahdollista silloin, jos kyseisen palvelun voi tuottaa vain yksi toimija.

Kaikille matkailun ja tapahtumien kumppanuuksille sekä elinkeinopalveluiden kumppanuuksille on asetettu selkeät tavoitteet ja velvoitteet sopimuskumppaneille, ja kumppanuuksien kautta saatava hyöty tukee kaupunkistrategian toteutumista.

Elinvoiman toimiala yhtenäisti kumppanuuksien kriteerit kokouksessaan 20.8.2024 § 55.

Yhtenäistämällä elinvoiman kumppanuuksien kriteerit pyritään parantamaan tasavertaisuutta ja läpinäkyvyyttä päätöksenteossa sekä syventämään yhteistyötä strategisesti merkittävien, nykyisin avustuksilla tuettavien toimijoiden kanssa. Samalla voidaan

tarkastella kumppanuusmalliin siirtymistä tiettyjen sellaisten avustusten osalta, joissa molemmat osapuolet hyötyisivät nykyistä enemmän tiiviimmästä yhteistyöstä ja yhteiskehittämisestä ja joissa toimijoiden rajallinen määrä mahdollistaa nykyistä tiiviimmän yhteistyön.

Elinvoiman toimialalla on useita eri kumppanuuslajeja. Yksi kumppanuuslaji jää elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimialojen välille. Kaupunki on tehnyt kumppanuusmuotoista yhteistyötä Vanhan Porvoon kauppiaasyhdistyksen kanssa, ja vastuu tästä yhteistyöstä on elinvoiman toimialalla matkailu- ja tapahtumapalveluissa. Elävä keskusta ry:n toimintaa taas on tuettu kaupunkikehityksen toimialan puolelta viranhaltijapäätöksellä vahvistetulla avustuksella sekä vuosittaisella jäsenmaksulla. Porvoon kaupungilla on intressi elävän kaupunkikulttuurin, keskustan alueella toteutettavan monipuolisen elinkeinon toimintaedellytysten sekä keskustan alueen kehittymisen tukemiseen. Jotta keskustan elävöittämistä toteuttavien toimijoiden kohtelu olisi avointa ja tasavertaista, esitetään myös näiden osalta yhtenäiseen kumppanuusmalliin siirtymistä.

Elinvoiman toimialan ehdotuksesta pyritään muodostamaan yhteinen ohjausryhmä kumppanuuksien solmimiseksi. Elinvoimalautakunta hyväksyi kumppanuuden kriteerit ja ehdot omalta osaltaan ja esitti asian viemistä kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Esitetään kaupunkikehityksen ja elinvoiman toimialojen yhteisiä tavoitteita tukemaan perustettavaksi 1.1.2025 alkaen keskustan elävöittämiskumppanuus.

Yllä mainittuun kumppanuuteen esitetään sovellettavaksi seuraavia kumppanuuksien yleisiä kriteerejä sekä tämän lisäksi esitetään seuraavia kumppanuuslajikohtaisia kriteerejä ja tavoitteita:

Ehdotus kumppanuuden yleisiksi kriteereiksi:

Yleistä

Kumppanuuksia voidaan solmia silloin, kun kumppanin tuottama palvelu täydentää Porvoon kaupungin palveluita, kumppanin tuottaman palvelun toteutuminen on kaupungin intresseissä ja kun kyseiselle palvelulle ei ole kilpailtua markkinaa. Kumppanuuksien kautta mahdollistettavat palvelut ovat siis luonteeltaan sellaisia, joiden toteuttamista ei olisi mahdollista kilpailuttaa, ja jotka täydentävät kaupungin tarjontaa ja kaupunkiorganisaation järjestämistä vastuun mukaisia toimenpiteitä.

Kumppanuus on aina sopimusperusteista yhteistyötä. Sopimus solmitaan neuvottelumenettelyä kautta ja se velvoittaa molempia osapuolia sitoutumaan yhteisiin tavoitteisiin ja vastuulliseen toimintaan. Sopimuksessa määritellään osapuolten vastuut ja velvollisuudet. Kumppanuus on tapa tavoitella yhteisiä päämääriä, joiden saavuttaminen yhteistyöllä hyödyttää kaikkia sopimusosapuolia.

Kumppanuuden kriteerit

Kumppanuuksissa sovelletaan seuraavia yhtenäisiä kriteerejä:

1. Millaiseen toimintaan kumppanuuksia ei solmita:
  - Samaan toimintaan, jota kaupunki hankkii ostopalveluna
  - Kaupungin omaan toimintaan tai sen oman toiminnan rahoittamiseen tähtäävään toimintaan
  - Samaan toimintaan, jota Porvoon kaupunki jo avustaa avustuksella
  - Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaisen palvelun tuottamiseen
  - Uskonnon harjoittamiseen, poliittisen puolueen toimintaan eikä ammattiyhdistysliikkeille

2. Mihin kuluihin kumppanuudesta maksettavaa kompensatiota ei voida kohdistaa:
  - Muuhun kuin kumppanuushakemuksessa ja -päätöksessä mainittuun tarkoitukseen
  - Edellisenä kalenterivuonna toteutetun projektin kuluihin
  - Kiinteistön rakennus- ja korjauskustannuksiin, työhuoneen korjaus- tai muuttokustannuksiin
  - Ulkomaanmatkakustannuksiin
  - Yksityishenkilöiden tutkinto-, lukukausi- tai kurssimaksuihin mukaan lukien Kansalaisopiston kurssimaksuihin

3. Sijaintiin liittyvät kriteerit:
  - Hakija on porvoolainen tai toiminta, johon kumppanuus solmitaan, kohdistuu Porvooseen tai porvoolaisiin

4. Kumppanuushakemukseen, toimitettaviin tietoihin ja liitteisiin liittyvät kriteerit:
  - Kumppanuushakemus on jätetty ilmoitetun määräajan sisällä sille osoitetun hakukanavan kautta
  - Kumppanuutta hakeva toimija on toimittanut pyydetyt tiedot ja aineistot ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Pyydettävät tiedot ja aineistot voivat olla mm. yhdistyksen säännöt, kuluvan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio, suunniteltuun projektiin liittyvä rahoituspäätös tai tarkennuksia aiemmin annettuihin tietoihin.

Kumppanuus voidaan solmia vain sellaisten toimijoiden kanssa, jotka täyttävät kaikki kriteerit 1-4. Arvioitaessa kumppanuuden lisäarvoa kaupungille, kumppanuudessa kaupungille määriteltäviä velvollisuuksia (esim. rahallisen kompensaation määrää) tai vertailtaessa mahdollisia kumppaneita toisiinsa, sovelletaan seuraavia vertailukriteerejä. Tavoitteena on, että kumppanuuksien avulla mahdollistettava toiminta kokonaisuutena edistää näiden kriteerien toteutumista:

5. Kaupunkielämän sykettä

- Toiminta tukee Porvoon elämyksellistä ja monipuolista vapaa-aikaa sekä elävää kaupunkikulttuuria.
- Toimintaa järjestetään kaikkina vuodenaikoina.
- Toiminta mahdollistaa aitoa vuoropuhelua ja laajaa vuorovaikutusta, rohkeita kokeiluja ja hyvän ilmapiirin rakentumista.
- Toiminta vahvistaa Porvoon vetovoimaa ja brändiä.

6. Paras arkenakin

- Toimintaa on molemmille kieliryhmille sekä vähemmistökieliryhmille.
- Toimintaa järjestetään monipuolisesti kaikille ikäryhmille ja eri kohderyhmille.
- Toiminta edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.

7. Suosituin kotikaupunki

- Toiminta luo mahdollisuuksia osaavalle työvoimalle.

8. Ilmastotekojen kaupunki

- Toiminta tukee Porvoon ilmastotavoitteiden toteutumista.

Kumppanuuden tarkoituksenmukaisuutta ja rahallisen kompensaaion määrää harkittaessa otetaan huomioon toiminnan määrä, laatu ja laajuus.

Ehdotus keskustan elävöittämiskumppanuuksien kriteereiksi:

Keskustan elävöittämiskumppanuus:

Porvoon kaupungin keskustan elävöittämiskumppanin tulee olla rekisteröity yhdistys.

Keskustan elävöittämiskumppanuuksia solmimalla Porvoon kaupungin tavoitteena on:

Vetovoiman kasvattaminen:

- houkutella enemmän kävijöitä keskustaan,
- luoda mahdollisuuksia paikalliskulttuurin, ilmiöiden ja vahvuuksien esiintuomiselle,
- vahvistaa keskustan mainetta monipuolisena ja elinvoimaisena käynti- ja matkailukohteena,

Tapahtumatarjonnan laajentaminen:

- mahdollistaa ympärivuotisesti erilaisia tapahtumia keskustaan, joista osan tuottaa kaupunki, osan kolmas sektori, ja osan kaupalliset tapahtumajärjestäjät,

Kaupunkitilan kehittäminen:

- uudet kokeilut, placemaking,
- kannustaa uusiin liiketoimintoihin keskustassa,

Kestävyyden huomioiminen:

- kannustaa vastuulliseen liikkumiseen ja ympäristöystävällisiin käytäntöihin,

Paikallisten osallistaminen:

- kutsua paikallisia asukkaita osallistumaan keskustan elävöittämisen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen

Keskustan elävöittämiskumppanuuden tulee edesauttaa näiden tavoitteiden toteutumista.

Keskustan elävöittämiskumppanuuksien kesto on kaksi (2) vuotta. Kumppanuutta haetaan sähköisen haun kautta. Keskustan kumppanuuksista päättää kaupunginhallitus joka toisen kalenterivuoden loppupuolella, vuodesta 2024 lähtien.

Asian valmistelu toimialojen yhteistyönä

Hyödynnetään jo olemassaolevaa poikkihallinnollista osaamista, joiden asiantuntijat osallistuvat elinvoiman ja kaupunkikehityksen toimialojen yhteiseen johtoryhmään.

Kaupunginhallituksen kuuluu käsitellä eri toimialoille kohdistuvat yhteisesti päätettävät asiat.

Rekisteröidyille yhdistyksille annettavien keskustan elävöittämiskumppanuuksien kumppanuuksien saajat päätetään poliittisessa kokoonpanossa eli kaupunginhallituksessa.

Päätösten järjestys ja aikataulutus

On tärkeää, että kaupunginhallitus päättää ensin rekisteröityneille yhdistyksille jaettavista keskustan elävöittämiskumppanuuksien avustuksesta, jolloin viranhaltijapäätöksenä tehtävien vastaavien päätösten sisältö voidaan tarkastaa päällekkäin menevien avustusten osalta. Avustuksia jakaessa tulee myös kiinnittää huomiota muihin kaupungilta annettaviin tukiin ja avustuksiin, esim. yksityistieavustukset, saaristoavustukset.

Päätökset tehdään hakulomakkeissa ilmoitettuihin tietoihin perustuvan valmistelun pohjalta. Keskustan elävöittämiskumppanuuksien ehdotuksen valmistelee elinvoiman ja kaupunkikehityksen yhteinen johtoryhmä ehdotuksena kaupunginjohtajalle, joka vie asian eteenpäin kaupunginhallitukselle päätettäväksi. Keskustan elävöittämiskumppanuus voidaan solmia kerrallaan yhden tai useamman toimijan kanssa.

Kumppanuuksista päättää kaupunginhallitus ohjausryhmän/työryhmän/toimikunnan antaman esityksen perusteella talousarviossa myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Kaupunkikehitysjohtaja

Kaupunkikehityslautakunta esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi elävöittämissumppanuuksien kriteerit ja siirtää toimivaltaansa keskustan elävöittämissumppanuuksien perustamisen osalta kaupunginhallitukselle elinvoiman ja kaupunkikehityslautakunnan esityksen pohjalta. Lisäksi kaupunkikehityslautakunta toteaa saaneen tiedoksi elinvoimalautakunnan päätöksen muiden sumppanuuksien perustamistavasta.

Kaupunginhallitukselle ehdotetaan, että sumppanuuden kriteerit ja hakumenettelyt ovat rakenteeltaan samanlaiset kuin elinvoimassa käytetyt kriteerit ja hakumenettelyt. Jatkossa sumppanuuksien toteuttamiseksi budjetoidaan avustusten määrärahojen yhteyteen määrärahaa hankkeille kaupunginhallituksen alaisuuteen.

Päätös

Kaupunkikehityslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi elävöittämissumppanuuksien kriteerit ja siirtää toimivaltaansa keskustan elävöittämissumppanuuksien perustamisen osalta kaupunginhallitukselle elinvoiman ja kaupunkikehityslautakunnan esityksen pohjalta. Lisäksi kaupunkikehityslautakunta päätti todeta saaneen tiedoksi elinvoimalautakunnan päätöksen muiden sumppanuuksien perustamistavasta.

Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että sumppanuuden kriteerit ja hakumenettelyt ovat rakenteeltaan samanlaiset kuin elinvoimassa käytetyt kriteerit ja hakumenettelyt. Jatkossa sumppanuuksien toteuttamiseksi budjetoidaan avustusten määrärahojen yhteyteen määrärahaa hankkeille kaupunginhallituksen alaisuuteen.

Kaupunginhallitus 18.11.2024
2076/02.05.01.02/2024

Valmistelu ja lisätiedot

Hallintojohtaja Roope Lenkkeri, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Kuten kaupunkikehityslautakunnan päätöksen esittelytekstissä todetaan kaupunki on tosiasiallisesti tehnyt vakiintunutta sumppanuusmuotoista yhteistyötä keskustan elävöittämissumppanuuksien kanssa. Yhteistyö on kuitenkin pääosin toteutettu avustusmuodossa, kun sumppanuusmuotoisen sopimussuhteen toteuttamiseen ei ole ollut käsillä sopivaa toimintamallia. Yhteistyön avoimuuden ja läpinäkyvyyden sekä kaupungin intressien toteuttamisen kannalta elävöittämissumppanuusmallin mukaisesti.

Kaupungin keskustan elävöittämisessä on kysymys kaupunkikehityksen ja elinvoiman toimialojen tehtäviä yhdistävästä toiminnasta. Tästä syystä päätös kumppanuuden käyttöön ottamisesta ja kumppanuuksia solmittaessa sovellettavista kriteereistä on perusteltua tehdä kaupunginhallituksessa, joka kuntalain 39 § 1 mom. 5. kohdan mukaan vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta. Elinvoimalautakunta on omalta osaltaan hyväksynyt elävöittämissumppanuuden kriteerit 20.8.2024.

Kumppanuussopimusten edellyttämät määrärahat budjetoidaan jatkossakin toimialoille.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää ottaa käyttöön elävöittämissumppanuuden kaupungin keskustan toimintamallina. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyy elävöittämissumppanuuksien kriteerit ja hakumenettelyt edellä kuvatuilla tavoilla. Nämä vastaavat elinvoimalautakunnassa hyväksytyissä kumppanuuksissa yleisesti sovellettavia kriteerejä ja menettelyjä.